

LỖI PHÁT ÂM CÁC PHỤ ÂM RĂNG TRONG TIẾNG ANH CỦA SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC THƯƠNG MẠI

DƯƠNG THỊ HỒNG THẨM *

Tóm tắt: Trong quá trình học một ngôn ngữ mới như tiếng Anh, người học khó có thể tránh khỏi việc mắc lỗi, đặc biệt là các lỗi về phát âm. Chính vì thế, việc giáo viên phát hiện, chỉ ra lỗi, giải thích lỗi và tìm cách giúp người học khắc phục những lỗi sai thường gặp là một phần quan trọng trong quá trình giảng dạy. Với mục đích này, nghiên cứu được thực hiện nhằm phát hiện các lỗi sai mà 50 sinh viên năm thứ nhất chuyên ngành Ngôn ngữ Anh tại Trường Đại học Thương mại hay mắc phải khi phát âm 30 từ có chứa các phụ âm răng /θ/ và /ð/ trong các bài tập phát âm tác giả đã giao trong một buổi học môn Ngữ âm - Âm vị học. Từ đó, tác giả đề xuất một số giải pháp cho việc dạy và học phát âm các phụ âm răng này.

Từ khóa: Lỗi, phát âm, phụ âm răng, tiếng Anh, ngữ âm.

Abstract: In the process of learning a foreign language like English, It is difficult for learners to avoid making mistakes, especially mispronunciation. Thus, that instructors identify, point out, explain and help learners rectify these common mistakes plays important role. With a view to accomplishing these purposes, the study was conducted to examine mistakes that were commonly made by 50 second-year English-major students at Thuongmai University when pronouncing 30 words containing dental consonants namely /θ/ and /ð/ in pronunciation tasks given by the researcher in the Phonetics-Phonology class. Based on these findings, the author gave recommendations for teaching and

learning these dental consonants.

Keywords: Mistakes, pronunciation, dental consonants, English, phonetics.

1. Dẫn nhập

Khi học một ngoại ngữ nói chung và tiếng Anh nói riêng, người học trước hết thường đặt ra tiêu chí phát âm tốt như người bản ngữ để đạt được hiệu quả giao tiếp tốt bằng ngoại ngữ đó. Tuy nhiên, trong thực tế, kết quả mà họ đạt được lại thường không như mong đợi, cho nên việc phát âm đúng các âm trong tiếng Anh để nâng cao kết quả học tập và khả năng giao tiếp trong môi trường làm việc sau khi tốt nghiệp là một vấn đề cấp thiết đối với bất kỳ người học nào, đặc biệt với sinh viên (SV) ngành Ngôn ngữ Anh tại Trường Đại học Thương mại. Vì vậy, nghiên cứu này được thực hiện nhằm phát hiện các lỗi sai khi phát âm các phụ âm, đặc biệt là phụ âm răng mà SV năm hai ngành Ngôn ngữ Anh tại Trường Đại học Thương mại mắc phải. Sau khi xem xét nguyên nhân, tác giả đã đề ra một số giải pháp để giúp SV vượt qua những vấn đề phát âm đó.

* ThS - Khoa Tiếng Anh, Trường Đại học Thương mại; Email: thamduong31@tmu.edu.vn

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Cơ sở lý luận

2.1.1. Lỗi

Theo Weinberger [8], lỗi xuất hiện khi một số âm không tồn tại trong ngôn ngữ nguồn, do đó, người học thường có xu hướng thay thế những âm này bằng những âm tương tự. Nói theo cách khác, chính sự khác biệt giữa ngôn ngữ nguồn và ngôn ngữ đích dẫn tới việc mắc lỗi phát âm của người học.

2.1.2. Phân loại lỗi

Duley, Burt và Krashen đã phân loại lỗi trong phát âm ra thành 4 loại, gồm có lỗi lược bỏ âm, thêm âm, nhầm lẫn âm và sai trật tự âm [5, tr.53].

Abbott đã chia lỗi thành hai loại, gồm lỗi về năng lực sử dụng ngôn ngữ (competence errors) và lỗi thể hiện (performance errors) [3, tr.82].

Hà Cẩm Tâm cho rằng: những vấn đề chính mà người học tại Việt Nam hay mắc phải khi phát âm tiếng Anh bao gồm lỗi bỏ âm, nhầm âm và thừa âm [6, tr.9-10]. Trong bài viết này, tác giả sử dụng cách phân loại lỗi của Hà Cẩm Tâm để xác định các lỗi phát âm của SV.

2.2. Các nghiên cứu trước đây

Tính đến nay, đã có không ít những công trình nghiên cứu trong và ngoài nước về lỗi khi phát âm ngôn ngữ đích. Có thể nói, Avery và Ehlich [4] là hai nhà nghiên cứu ngôn ngữ đầu tiên đề cập đến các lỗi mà người học tại Việt Nam hay mắc phải khi phát âm tiếng Anh. Theo các tác giả này, vì hệ thống âm trong tiếng Anh và tiếng Việt quá khác biệt nên người học ở Việt Nam thường mắc những lỗi sai nghiêm trọng khi phát âm ngôn ngữ đích này. Các tác giả cũng đã chỉ ra người học tại Việt

Nam hay gặp vấn đề khi phát âm các phụ âm cuối nhất, đặc biệt là các phụ âm tắc như /p/, /k/, /t/, phụ âm xát như /f/, /v/, /θ/. Cụ thể, trong các từ tiếng Việt, các phụ âm tắc thường đứng vị trí đầu và có thể đứng vị trí cuối cùng nhưng sẽ không được phát âm ra hoặc được phát âm ngắn hơn nhiều so với các từ tương đương trong tiếng Anh. Ví dụ: từ ‘beat’ có thể được người học tại Việt Nam phát âm như từ ‘bee’. Hơn nữa, tiếng Việt cũng không tồn tại các âm xát ở vị trí cuối của từ nên từ ‘pass’ có thể được phát âm thành ‘pa’. Đặc biệt, các tác giả còn cho biết người Việt hay gặp khó khăn khi phát âm các âm /θ/ và /ð/.

Lê Thanh Hòa trong luận án Tiến sĩ *Lỗi phát âm tiếng Anh của sinh viên Việt Nam: Trường hợp sinh viên Đại học Đồng Nai* [2] đề cập đến lỗi phát âm ở những đơn vị chiết đoạn tiếng Anh như: phụ âm đứng đầu âm tiết, phụ âm đứng cuối âm tiết, nguyên âm đôi, nguyên âm ba của 14 SV ngành Sư phạm tiếng Anh tại Đại học Đồng Nai được theo dõi liên tục từ năm thứ nhất đến năm thứ tư để tìm ra kiểu lỗi nào người học có thể khắc phục được theo thời gian học, từ đó đưa ra những giải pháp sửa lỗi phù hợp.

Lê Ngọc Hân trong khóa luận tốt nghiệp tại Trường Đại học ngoại ngữ - Đại học Quốc gia Hà Nội với đề tài *Nghiên cứu về những lỗi thường gặp của học viên người Việt khi phát âm các phụ âm tiếng Anh /θ/, /ð/, /ʃ/, /ʒ/, /dʒ/, /tʃ/ và cách khắc phục khả hữu* [1] chỉ ra lỗi khi phát âm các phụ âm tiếng Anh /ʃ/, /ʒ/, /dʒ/, /tʃ/ của 30 học sinh lớp chuyên Anh tại Trường Trung học phổ thông chuyên Bắc Ninh.

Tuy nhiên, chưa có nghiên cứu nào chuyên sâu về lỗi phát âm phụ âm răng trong tiếng Anh bởi SV chuyên ngữ tại Việt Nam, chính vì thế bài viết này nhắm tới

mục tiêu tìm ra các lỗi sai phổ biến, phân tích để xác định nguyên nhân dẫn đến các lỗi này và đề xuất giải pháp khả thi cho việc dạy và học hai phụ âm tiếng Anh này.

2.3. Phương pháp nghiên cứu

2.3.1. Đối tượng nghiên cứu

Qua nhiều năm kinh nghiệm giảng dạy, tác giả nhận thấy trước khi học môn Ngữ âm - Âm vị học, hầu hết các SV năm thứ hai chuyên ngành Ngôn ngữ Anh tại Trường Đại học Thương mại đều mắc lỗi khi phát âm các phụ âm trong tiếng Anh, đặc biệt phụ âm răng /θ/, /ð/. Do đó, tác giả hướng tới đối tượng nghiên cứu là các lỗi phát âm phụ âm răng của 50 sinh viên, trong đó có 46 nữ và 4 nam trong lớp học phần môn Ngữ âm - Âm vị học vào buổi đầu tiên của khóa học (năm học 2022-2023), khi các em vẫn chưa được trang bị các kiến thức nền tảng về môn học nói chung cũng như chưa được tìm hiểu sâu về các nguyên âm và phụ âm trong tiếng Anh.

2.3.2. Phương pháp thu thập và xử lý dữ liệu

Nghiên cứu sử dụng phương pháp định tính để thu thập dữ liệu thông qua các file video ghi lại âm thanh và hình ảnh của SV phát âm các từ trong một bài kiểm tra được thiết kế sẵn.

Bài kiểm tra được chia thành hai phần. Phần thứ nhất gồm có 21 ví dụ có chứa âm /θ/ (trong đó 7 từ chứa âm tiết này tại vị trí đầu tiên của từ, 7 từ có âm này ở âm tiết giữa và 7 từ có âm tiết cuối phát âm là /θ/) và 21 ví dụ có chứa âm /ð/

với số lượng và phân bố vị trí của âm tiết tương tự như

âm /θ/. Phần thứ hai là văn bản ngắn gồm các câu đơn, câu phức và câu ghép có các từ chứa cả hai phụ âm răng. Tổng cả hai văn bản có 33 từ chứa âm /θ/ và 33 từ chứa âm /ð/. SV được yêu cầu đọc cả 2 phần và chúng tôi quay lại video.

Sau đó, chúng tôi thiết kế phiếu chấm để xác định số lượng SV phát âm đúng hay sai các từ trong nội dung kiểm tra, các âm răng ở vị trí nào thì SV hay phát âm sai hơn, và SV thường nhầm lẫn 2 âm này sang các âm nào trong tiếng Việt hoặc có lược bỏ các âm này hay không.

Để kiểm tra các nội dung trên, sau khi mã hóa và nhập dữ liệu vào Excel, chúng tôi thống kê tần suất để phân tích, so sánh và đối chiếu thông tin để tìm ra các quy luật có thể tồn tại về lỗi phát âm các phụ âm răng của SV.

3. Kết quả nghiên cứu và thảo luận

3.1. Tần suất mắc lỗi khi sinh viên phát âm các phụ âm răng

Qua số liệu được thể hiện ở Bảng 1, chúng ta có thể thấy, khi SV đọc các từ đơn lẻ, phụ âm /ð/ bị phát âm sai nhiều hơn (79,52%) so với phụ âm /θ/ (59,33%). Bảng 2 cũng thể hiện xu thế tương tự khi SV phát âm các phụ âm này trong văn bản. Đặc biệt, khi so sánh hai bảng này, các từ chứa âm /θ/ trong văn bản bị SV phát âm sai nhiều hơn khi đọc các từ đơn lẻ. Trong khi đó, tần suất SV phát âm sai phụ âm /ð/ là tương đương nhau khi họ phát âm từ đơn lẻ và trong văn bản.

Bảng 1. Tỷ lệ lỗi khi phát âm các phụ âm răng đơn lẻ

/θ/				/ð/			
Phát âm đúng		Phát âm sai		Phát âm đúng		Phát âm sai	
Số lần/tổng	Tỷ lệ %	Số lần/tổng	Tỷ lệ %	Số lần/tổng	Tỷ lệ %	Số lần/tổng	Tỷ lệ %
427/1.050	40,67	623/1.050	59,33	215/1.050	20,48	835/1.050	79,52

Bảng 2. Tỷ lệ lỗi khi phát âm các phụ âm răng trong văn bản

/θ/				/ð/			
Phát âm đúng		Phát âm sai		Phát âm đúng		Phát âm sai	
Số lần/ tổng	Tỉ lệ %	Số lần/ tổng	Tỉ lệ %	Số lần/ tổng	Tỉ lệ %	Số lần/ tổng	Tỉ lệ %
223/600	37,17	377/600	62,83	123/600	20,50	477/600	79,50

3.2. Các lỗi phổ biến khi phát âm phụ âm răng

kể, âm /ð/ bị phát âm nhầm thành ‘gi’, chiếm 0,84% lỗi thường mắc.

Bảng 3. Các loại lỗi phổ biến mắc phải khi sinh viên phát âm phụ âm răng

Loại lỗi		Số lần mắc/ tổng lỗi	Tỉ lệ mắc lỗi	Ví dụ
Bỏ âm	/θ/	0	0%	
	/ð/	0	0%	
Thừa âm	/θ/	0	0%	
	/ð/	0	0%	
Nhầm âm	/θ/ thành th	647/1.000	64,7%	think, thirteen
	/θ/ thành t	352/1.000	35,2%	bath
	/θ/ thành x	1/1.000	0,1%	something
	/ð/ thành d	1.140/1.312	86,89%	this, that
	/ð/ thành th	161/1.312	12,27%	Northern, thus
	/ð/ thành gi	11/1.312	0,84%	breathe

Bảng 3 cho thấy đối với âm răng, không SV nào mắc lỗi về bỏ âm hay thừa âm mà tất cả SV đều mắc lỗi nhầm âm. Cụ thể, tỉ lệ nhầm âm /θ/ thành âm ‘th’ trong tiếng Việt chiếm tỉ lệ cao nhất là 64,7%, theo sau là 35,2% các âm chứa phụ âm /θ/ được phát âm thành ‘t’. Trong khi đó chỉ có duy nhất một SV phát âm nhầm /θ/ thành ‘x’, tương đương với 0,1%.

Về lỗi nhầm âm khi phát âm /ð/, có 86,89% các âm này bị nhầm sang âm ‘d’ trong tiếng Việt. Thi thoảng âm răng này cũng bị nhầm thành âm ‘th’, với tần suất xuất hiện lỗi là 12,27% và tỉ lệ không đáng

3.3. Lỗi nhầm âm theo vị trí phân bố

Về vị trí phân bố, như Bảng 4 minh họa, tỉ lệ nhầm âm khi phát âm phụ âm /θ/ khá tương đồng nhau với 32% lỗi mắc phải khi âm này ở vị trí đầu từ, 32,8% khi đứng ở giữa từ và 35,2% khi ở cuối từ.

Âm /θ/ có xu hướng bị phát âm sai thành ‘th’ khi đứng ở vị trí đầu từ và giữa từ nhưng chưa phát hiện ra trường hợp nào được phát âm sai thành ‘th’ khi nằm ở vị trí cuối từ. Thay vào đó, khi âm /θ/ đứng ở vị trí cuối của một từ, tác giả chỉ tìm ra lỗi nhầm âm thành âm ‘t’ trong ngôn ngữ nguồn.

Bảng 4. Tỷ lệ của các lỗi phổ biến trong phương thức phát âm /θ/ theo vị trí phân bố

Vị trí âm	Đầu từ		Giữa từ		Cuối từ		Tổng
	%	Ví dụ	%	Ví dụ	%	Ví dụ	
Lỗi nhầm âm							
/θ/ thành th	32	think	32,7	healthy			
/θ/ thành t					35,2	math	
/θ/ thành x			0,1	something			
Tổng	32		32,8		35,2		100

So với âm /θ/ thì tỉ lệ mắc lỗi khi phát âm phụ âm /ð/ cao hơn khoảng 10% với mỗi vị trí phân bố khác nhau. Cụ thể, theo số liệu ở Bảng 5, lần lượt 33,4%, 32,46% và 34,14% lỗi mắc phải khi phát âm phụ âm /ð/ ở các vị trí đầu, giữa và cuối từ.

Một phát hiện thú vị, đó là âm /ð/ được phát âm nhầm thành âm ‘d’ trong ngôn ngữ nguồn khi nó nằm ở cả 3 vị trí được nghiên cứu với tỉ lệ chênh lệch thấp, dao động từ 27,05% đến 31,12%. Tương tự như thế, SV cũng mắc lỗi nhầm âm /ð/ thành ‘th’ khi âm này được phân bố ở bất kỳ vị trí nào trong từ dù tỉ lệ mắc lỗi rất thấp. Cụ thể, 2,28% lỗi /ð/ thành ‘th’ khi /ð/ đứng vị trí đầu tiên của từ, 5,41% với vị trí giữa và 4,57% với vị trí cuối từ. Có duy nhất một SV nhầm âm răng này thành ‘gi’ trong tiếng Việt tương đương với tỉ lệ 0,84% khi âm này nằm ở vị trí cuối từ.

Bảng 5. Tỉ lệ của các lỗi phổ biến trong phương thức phát âm /ð/ theo vị trí phân bố

Vị trí âm	Đầu từ		Giữa từ		Cuối từ		Tổng
	%	Ví dụ	%	Ví dụ	%	Ví dụ	
Lỗi nhầm âm							
/ð/ thành d	31,12	they	27,05	although	28,73	loathe	
/ð/ thành th	2,28	thus	5,41	Southern	4,57	bathe	
/ð/ thành gi		x		x	0,84	breathe	
Tổng	33,4		32,46		34,14		100

3.4. Thảo luận

Xu hướng mắc lỗi khi phát âm hai phụ âm răng /θ/ và /ð/ có thể được lý giải do một số nguyên nhân chủ yếu dưới đây:

Thứ nhất, trong hệ thống phụ âm của tiếng Việt không tồn tại hai phụ âm răng này nên nhiều SV thường biến đổi thành các âm nghe tương tự để dễ phát âm hơn, ví dụ như âm ‘th’ và ‘t’ để thay cho /θ/, âm ‘d’ và ‘th’ được phát âm thay cho /ð/.

Thứ hai, do ở dạng chữ viết cả hai âm đều được đại diện bằng hai chữ cái chính là ‘th’ nên nhiều khi SV nhầm lẫn khi đọc hai âm này.

Cuối cùng, những người tham gia trong nghiên cứu này, hay cụ thể là 55 SV ngành Ngôn ngữ Anh tại Trường Đại học Thương mại chưa được trang bị kiến thức về ngữ âm và âm vị học nên họ chưa biết sử dụng các bộ phận phát âm, đặc biệt là răng và

lưỡi khi phát âm hai phụ âm răng này. Hơn nữa các SV này cũng chưa được học về cách thức phát âm cũng như chưa phân biệt rõ âm hữu thanh và âm vô thanh nên có xu hướng biến cả âm vô thanh /θ/ thành âm hữu thanh trong tiếng Việt.

4. Kết luận và đề xuất giải pháp

Nghiên cứu này cho thấy ảnh hưởng của tiếng Việt đối với phát âm của người học là rất lớn. Do đó, tác giả đưa ra một số đề xuất với nhà trường, giảng viên và SV ngành Ngôn ngữ Anh như sau:

Trước hết, nhà trường cần có cơ chế tuyển dụng giáo viên bản ngữ có trình độ và chuyên môn cao giảng dạy các lớp cho SV ngành Ngôn ngữ Anh để giúp SV có cơ hội được tiếp xúc với tiếng Anh chuẩn, không đơn giản chỉ phục vụ cho việc học theo hình thức bắt buộc mà giáo viên người bản ngữ là minh chứng cụ thể cho việc hướng dẫn đúng khẩu hình, vị trí cấu âm,... Từ đó cải thiện kỹ năng phát âm tiến gần hơn với cách phát âm của người bản ngữ - một ưu thế khi tham gia vào thị trường lao động.

Về phía giảng viên, cần lưu ý rằng việc nhầm lẫn hai phụ âm răng diễn ra rất thường xuyên, ngay cả khi SV đã học phát âm hai phụ âm này, vì vậy khi giúp SV luyện tập phát âm các âm /θ/ và /ð/, giảng viên cần hướng dẫn chi tiết cho SV về vị trí cấu âm và phương thức cấu âm của hai phụ âm này, trong đó cần chú ý nêu rõ các nét khu biệt của hai phụ âm này để giúp SV không bị lẫn lộn. Ngoài ra, giảng viên có thể giới thiệu cho SV những trang web có

chứa các video hướng dẫn phát âm các âm này để họ có thể luyện tập thêm.

Về phía SV, một số lỗi phát âm có thể đã thành thói quen lâu năm, nên khi luyện tập phụ âm răng /θ/ và /ð/ nói riêng và các phụ âm khác nói chung, SV cần tìm hiểu kỹ vị trí và phương thức cấu âm của các âm đó, từ đó tìm ra điểm khác biệt cơ bản của âm đó so với các âm khác trong tiếng Anh và thậm chí có thể đối chiếu với âm dễ bị nhầm lẫn trong tiếng Việt để tránh mắc lỗi, SV cũng có thể tự quay lại các video phát âm của mình và đối chiếu xem mình đã phát âm giống người bản ngữ chưa để tự khắc phục các lỗi phát âm, chú ý các từ có chữ viết tương tự để mở rộng sửa lỗi phát âm của mình một cách có hệ thống hơn.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Lê Ngọc Hân, *Nghiên cứu về những lỗi thường gặp của học viên người Việt khi phát âm các phụ âm tiếng Anh /θ/, /ð/, /f/, /z/, /dʒ/, /tʃ/ và cách khắc phục khả hữu*, Luận văn Thạc sĩ, Trường Đại học Ngoại ngữ, Đại học Quốc gia Hà Nội, 2011.
- [2] Lê Thanh Hòa, *Lỗi phát âm tiếng Anh của sinh viên Việt Nam: Trường hợp sinh viên Đại học Đồng Nai*, Luận án Tiến sĩ, Học viện Khoa học xã hội, 2016.
- [3] Abbott, G., "Toward a more rigorous analysis of foreign language errors", *International Review of Applied Linguistics*, Vol.18, pp.121-134, 1980.
- [4] Avery, P., Ehrlich, S., *Teaching American English Pronunciation*, 1st Edition, Oxford University Press, 1992.
- [5] Duley, H. C., Burt, M. K. and Krashen, S. D., *Language Two*, Oxford University Press, 1982.
- [6] Ha Cam Tam, "Common pronunciation problems of Vietnamese learners of English", *Journal of Science*, pp.5-11, 2005.
- [7] Roach, P. J., *English Phonetics and Phonology: A Practical Course*, Cambridge University Press, Cambridge, 2009.
- [8] Weinberger, S., "Minimal segment in L2 phonology - New sounds 90", *Proceeding of the Amsterdam symposium under acquisition of second language speech*, pp.137-179, 1990.
- [3] Evan, T. D. & St John, M. J., *Development in ESP - A Multi-disciplinary Approach*, Cambridge University Press, Cambridge, 1998.
- [4] Flower, L., *Problem Solving Strategies for Writing*, 2nd Edition, Harcourt Brace Jovanovich, San Diego, 1985.
- [5] Grabe, W. & Kaplan, R., *Theory and Practice of Writing*, Longman, London and New York, 1998.
- [6] Hayashi, C., "Scaffolding the academic writing process: A focus on developing ideas", *Lifelong Learning: Proceedings of the 4th Annual JALT Pan-SIG Conference*, Tokyo Keizai University, 2005.
- [7] Hedge, T., *Resource books for teachers*, Oxford University Press, Hong Kong, 1990.
- [8] Oshima, A. & Hogue A., *Writing Academic English*, The United States Press, 1983.
- [9] Raimes, A., *Techniques in Teaching writing*, Oxford University Press, Oxford, 1983.
- [10] Tribble, C., *Writing*, Oxford University Press, Oxford, 1996.
- [11] Ur, P., *A course in language teaching*, Cambridge University Press, Cambridge, 1996.
- [12] White, R. & Arndt, V., *Process Writing*, Longman, London and New York, 1991.

⇒ Tiếp theo trang 136 (DẠY VIẾT LUẬN CHO SINH VIÊN CHUYÊN NGÀNH...))